

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ НАРОДОЗНАВСТВА**

Схвалено

Вченою радою ІН НАН України,
протокол № 8
від «11» вересня 2024 року

Затверджено

на засіданні відділу етнології сучасності
ІН НАН України
протокол № 5
від «03» вересня 2024 року

Завідувач відділу етнології сучасності

Ярослав ТАРАС

Силабус з навчальної дисципліни

«Народна релігійність українців»,

що викладається у межах підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня

вищої освіти – доктора філософії – спеціальності

032 «Історія та археологія»

Львів 2024 р.

Силабус навчальної дисципліни “Народна релігійність українців”

Назва курсу	Народна релігійність українців
Адреса викладання курсу	Інститут народознавства НАН України, пр. Свободи, 15 м. Львів
Науковий відділ за яким закріплена дисципліна	Відділ етнології сучасності
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 гуманітарні науки; 032 історія та археологія
Викладач курсу	Дяків Володимир Михайлович , старший науковий співробітник відділу етнології сучасності ІН НАН України, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник з етнології
Контактна інформація викладачів	V.Dyakiv@nas.gov.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення занять (за попередньою домовленістю). Також можливе проведення он-лайн консультацій з використанням платформи zoom чи google meet (для погодження часу проведення консультації треба написати на електронну пошту викладача).
Сторінка курсу	
Інформація про дисципліну	Курс “Народна релігійність українців” знайомить з історією вивчення народної релігійності, у тому числі й сучасних її проявів, теорією та методологією дослідження цього явища в етнологічній науці. Аспіранти здобудуть ґрунтовні знання та практичні навички для самостійної розробки та здійснення досліджень у форматі міждисциплінарного вивчення проявів народної релігійності, що функціонують у широкому полі масової культури. Аспіранти опанують конкретні методи пошуку і техніки запису етнографічних матеріалів з окресленої тематики (метод інтерв'ювання респондентів), навчатися належно паспортизувати та архівувати етнографічні документи, а також здійснювати їх аналітичне опрацювання.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна “Народна релігійність українців” є дисципліною за вибором зі спеціальності 032 історія та археологія для освітньої програми, яка викладається в 6 семестрі в обсязі п'яти кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета курсу – сформувати у слухачів (аспірантів) базові теоретико-методологічні знання та практичні навички для дослідження традиційної духовної культури українців, народних вірувань та обрядів, світоглядних уявлень, окремих форм відображень народної релігійності в етнокультурі українців. Розпрацювати вміння застосовувати етнологічні методи у руслі пошуково-польової роботи та власне історико-етнологічного аналізу етнографічних матеріалів.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: Апокріфи есхатологічні // Апокріфи і легенди з українських

рукописів / Зібрав, упорядкував і пояснив Іван Франко. Львів: Накладом Наукового товариства імени Шевченка, 1906. Том IV. 524 с.

Барка В. Жовтий князь: Роман / Передм. М. Жулинського. К.: Дніпро, 1991. 266 с.

Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту. Із мови давньоєврейської та грецької на українську наново перекладена. [Б. м.]: Об'єднання біблійних товариств, 1990. Книги Старого Заповіту: 960 с.; Книги Нового Заповіту: 296 с.

Богогласник: Пісні благоговійня господьським, богородичним и нарочитых святых чрез весь год приключаящимся, к сим же некоторым чудотворным иконам служащая, таже различныя покаяння та умилительныя содержащ / Собран, по силі исправлен, четырьми частми определен, типом и чертами мусикийскими напечатана и изобразися. – В Святой чудотворной Лавре Почаевской: Тщаниєм иноков Чину с. Василя Великого, літа от Рождества Христова 1790 [1791]. [592] с.

Бойківщина: Історико-етнографічне дослідження / Ред. кол.: Ю. Гошко (відп. ред.), З. Болтарович, А. Будзан, Р. Гарасимчук та ін. К.: Наукова думка, 1983. 304 с.

Возняк М. Історія української літератури. Том III: Віки XVI-XVIII. Друга частина. Львів: Просвіта, 1924. 564 с.

Возняк М. Матеріали до історії української пісні і вірші: У 3-х ч. нах. *Архів українсько-руський*. Львів, 1913. Т. IX. Ч. 1. 240 с.

Вояковський Николай (о.). Шляхами наших прочан: Проповіді про чудотворні ікони Божої Матері. 2-ге вид. Львів: Місіонер, 1998. 200 с.

Галицько-руські народні легенди / Зібрав Володимир Гнатюк. Том II. *Етнографічний збірник*. Львів: Етнографічна комісія Наукового товариства ім. Шевченка, 1902. Том XIII. 287 с.

Гнатюк В. Нарис української міфології / Підготов. та опрацов. тексту, вступна ст. і прим. Р. Кирчіва. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2000. 263 с.

Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. Том 1 / Упоряд. В. Яременко; авт. передм. П. Кононенко; приміт. Л. Дунаєвської. К.: Либідь, 1993. 391 с.

Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. Том 4: Усна творчість пізніх княжих і переходових віків XIII-XVII. Кн. 1 / Упоряд. О. Таланчук; приміт. С. Росовецького. К.: Либідь, 1994. 336 с.

Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. Том 4: Усна творчість пізніх княжих і переходових віків XIII-XVII. Кн. 2 / Упоряд. Л. Копаниця; приміт. С. Росовецького. К.: Либідь, 1994. 320 с.

Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження / АН УРСР, Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. Львівське відділення; П. Арсенич, М. Базак, З. Болтарович та ін.; відп. ред. Ю. Гошко. К.: Наукова думка, 1987. 471 с.

Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. Видання друге, доповнене й перероблене. Луцьк: Волинська обласна друкарня,

2005. 310 с.

Дирда Марко (о.), ЧСВВ. Гошів – Гора Божої Матері. Львів: СТРИМ, 2000. 48 с.

Дюркгайм Еміль. Первісні форми релігійного життя. Тотемна система в Австралії. З французької переклали Григорій Філіпчук та Зоя Борисюк / Науковий редактор Тетяна Метельова. Київ: "Юніверс", 2002. 424 с.

Дяків В. «Фольклор чудес» у підрадянській Україні 1920-х років. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2008. 256 с.

Дяків В. Народно-релігійний рух в етнокультурі українців (20-30-ті роки ХХ ст.). Київ: Наукова Думка, 2019. 202 с.

Ігнатенко І. Релігійні уявлення в традиційній культурі українців: навчально-методичний посібник. К.: Інтелектуальна книга, 2021. 96 с.

Ігнатенко І. Традиційна обрядово-магічна культура українців: навчально-методичний посібник. К.: Інтелектуальна книга, 2017. 160 с.

Киево-Печерский патерик, или сказания о житии и подвигах Святых Угодников Киево-Печерской Лавры / Ответственный за выпуск Н. Тимошик [Репринтное воспроизведение с третьего издания 1903 года]. К.: Либідь, 1991. 256 с.

Колесса Ф. Українська усна словесність. Едмонтон, 1983. 645 с.

Коли Христос по землі ходив: народні оповіді / Упорядкував Іван Сенько. – Ужгород: Карпати, 1993. 135 с.

Колодний А. М. Україна в її релігійних виявах. Львів: СПОЛОМ, 2005. 336 с.

Костомаров М. Слов'янська міфологія. К.: Либідь, 1994. 384 с.

Підківка О. Після довгих років забуття: Історія Унівської Святоуспенської Лаври. Перемишляни, 2000. 204 с.

Потебня О. Пояснення малоруських і подібних народних пісень: В 2-х т. Том II: Колядки і щедрівки. Варшава, 1887. 809 с.

Приповідки або українська народня філософія / Зібр., підгот. до друку та опублікував В. Плав'юк. Т. 1 (Перевид. з оригін. 1946 р.). Едмонтон (Канада), 1998. 355 с.

Рінекер Фріц, Герхард Майер. Біблійна Енциклопедія Брокгауза / Під ред. Цорна В. Кременчуг, 1999. 2020 с.

Рожко В. Є. Чудотворні ікони Волині і Полісся: Історико-краєзнавчий нарис. Луцьк: Медіа, 2002. 352 с.

Словник символів / За заг. ред. О. Потапенка, М. Дмитренка. К.: Редакція часопису "Народознавство", 1997. 156 с.

Смоляк О. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури. Монографія. Тернопіль: Астон, 2001. Частина друга (нотний додаток). 420 с.

Старий Завіт. Біблія: Святе Письмо Старого та Нового Завіту / Повний переклад, здійснений за оригінальними єврейськими, арамейськими та грецькими текстами. Під час другого Ватиканського Вселенського собору. За дозволом Церковної Ради. [Б.м.], 1988. 1070 с.

Степовий Олекса. Вогні в церкві. Аугсбург, 1946. 16 с.

2005. 310 с.

Дирда Марко (о.), ЧСВВ. Гошів – Гора Божої Матері. Львів: СТРИМ, 2000. 48 с.

Дюркгайм Еміль. Первісні форми релігійного життя. Тотемна система в Австралії. З французької переклали Григорій Філіпчук та Зоя Борисюк / Науковий редактор Тетяна Метельова. Київ: "Юніверс", 2002. 424 с.

Дяків В. «Фольклор чудес» у підрадянській Україні 1920-х років. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2008. 256 с.

Дяків В. Народньо-релігійний рух в етнокультурі українців (20-30-ті роки ХХ ст.). Київ: Наукова Думка, 2019. 202 с.

Ігнатенко І. Релігійні уявлення в традиційній культурі українців: навчально-методичний посібник. К.: Інтелектуальна книга, 2021. 96 с.

Ігнатенко І. Традиційна обрядово-магічна культура українців: навчально-методичний посібник. К.: Інтелектуальна книга, 2017. 160 с.

Киево-Печерский патерик, или сказания о житии и подвигах Святых Угодников Киево-Печерской Лавры / Ответственный за выпуск Н. Тимошик [Репринтное воспроизведение с третьего издания 1903 года]. К.: Либідь, 1991. 256 с.

Колесса Ф. Українська усна словесність. Едмонтон, 1983. 645 с.

Коли Христос по землі ходив: народні оповіді / Упорядкував Іван Сенько. – Ужгород: Карпати, 1993. 135 с.

Колодний А. М. Україна в її релігійних виявах. Львів: СПОЛОМ, 2005. 336 с.

Костомаров М. Слов'янська міфологія. К.: Либідь, 1994. 384 с.

Підківка О. Після довгих років забуття: Історія Унівської Святоуспенської Лаври. Перемишляни, 2000. 204 с.

Потебня О. Пояснення малоруських і подібних народних пісень: В 2-х т. Том II: Колядки і щедрівки. Варшава, 1887. 809 с.

Приповідки або українська народня філософія / Зібр., підгот. до друку та опублікував В. Плав'юк. Т. 1 (Перевид. з оригін. 1946 р.). Едмонтон (Канада), 1998. 355 с.

Рінекер Фріц, Герхард Майер. Біблійна Енциклопедія Брокгауза / Під ред. Цорна В. Кременчуг, 1999. 2020 с.

Рожко В. Є. Чудотворні ікони Волині і Полісся: Історико-краєзнавчий нарис. Луцьк: Медіа, 2002. 352 с.

Словник символів / За заг. ред. О. Потапенка, М. Дмитренка. К.: Редакція часопису "Народознавство", 1997. 156 с.

Смоляк О. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури. Монографія. Тернопіль: Астон, 2001. Частина друга (нотний додаток). 420 с.

Старий Завіт. Біблія: Святе Письмо Старого та Нового Завіту / Повний переклад, здійснений за оригінальними єврейськими, арамейськими та грецькими текстами. Під час другого Ватиканського Вселенського собору. За дозволом Церковної Ради. [Б.м.], 1988. 1070 с.

Степовий Олекса. Вогні в церкві. Аугсбург, 1946. 16 с.

Сумцов М. Нариси історії південноруських апокрифічних легенд і пісень. К., 1888. 161 с. Тиховська О. Магія та міфологія в українському фольклорі Закарпаття: етнопсихологічний аспект. Ужгород: РІК-У, 2021. 512 с.

Сумцов М. Перекази про провалені міста. Харків, 1896. 9 с.

Франко І. Галицько-руські народні приповідки: У 6 кн. / Зібрав, упорядкував і пояснив І. Франко // Етнографічний збірник. Львів, 1901. Т. X. Вип. I. 200 + VIII с.

Чайковичі. Нерукотворний образ, цілюще джерело. Львів, 2002. 96 с.

Чорнопиский М. Фольклорна політична сатира 20-х років ХХ століття у записах Сергія Єфремова. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. 170 с.

Чубинський П. Українські народні казки / В редакції Антона Крушельницького; з передмовою Остапа Грицяя. Київ-Відень-Львів: Чайка, [Б. р.]. Другий том. 201 с.

Шудляк Н. Святині та святі місця в духовній культурі українців Поділля. *Автореф. ... канд. іст. наук*. Київ, 2017. 17 с.

Шухевич В. Гуцульщина. Ч. 4. *Матеріяли до українсько-руської етнології*. Львів, 1904. Т. 7. 272 с.

Botschaften der Königin des Friedens. März 1984 bis September 2002. Medjugorje-Buchreihe Band 4. Wien: 9. erweiterte Auflage, 2002. 160 s.

Bukowska-Floreńska I. Współczesna polska religijność ludowa – zachowania, normy obyczajowe, praktyki obrzędowe. *Studia etnologiczne i antropologiczne. Religijność ludowa na pograniczach kulturowych i etnicznych*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1999. 324 s.

Encyklopedia Kościelna podług Teologicznej Encyklopedji Wetzera i Weltego, z licznemi jej dopełnieniami przy współpracownictwie kilkunastu duchownych i świeckich osób / Wydana przez X. Michała Nowodworskiego. Warszawa: w drukarni Czerwińskiego i Spółki, 1874. Tom III. 688 s.

Kolberg O. Wołyń. Obrzędy, melodie, pieśni (wydanie posmiertne pod red. J. Tretiaka). Kraków, 1907. 450 с.

Ljubić M., Marin J. Medjugorje Kurzbericht über die Ereignisse und Botschaften / Autorisierte Übersetzung aus dem Kroatischen, bearbeitet von der Gebetsaktion. Wien im Sommer, 1995. 144 s.

Toelken B. *The Dynamics of Folklore*. Boston: Houghton Mifflin, 1979. 395 p. [перевидано у 1996 p.].

Додаткова література:

Галайчук В. Демонологічна палітра бойків Старосамбірщини: вірування у домашніх духів (На польових матеріалах). *Етнічна культура українців*. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 198-216.

Глушко Михайло. Кінь у світогляді українців: дохристиянські мотиви. *Народознавчі Зошити*. Львів: ІН НАНУ, 2003. № 1-2. С. 90-93.

Горинь Г. Паломництво в Україні: Народознавчий аспект. *Народознавчі Зошити*. Львів, 2003. № 1-2. С. 161-167.

Дяків В. Фольклор "Калинівського чуда". *Історія релігій в Україні. Праці XIII-ї Міжнародної наукової конференції (Львів, 20-22 травня 2003 року)*. Львів: "Логос", 2003. Книга I. С. 235-241.

Дяків В. Пісня про “Калинівське чудо” (специфіка динаміки фольклорного тексту). *Народознавчі Зошити*. Львів, 2004. № 5-6. С. 743-762.

Дяків В. Передчуття катастрофи голодомору в українському “фольклорі чудес” 1920-х років. *Відлуння голодомору-геноциду 1932-1933. Етнокультурні наслідки голодомору в Україні*. Львів: НТШ. Секція етнографії та фольклористики, 2005. С. 96-105.

Дяків В. Традиційна основа народних оповідань про чуда на Єлисаветградщині у другій половині 20-х рр. ХХ ст. *Історія релігій в Україні. Науковий щорічник / Редакційна колегія: В.Гаюк, Я.Дашкевич, Л.Моравська*. Львів: Видавництво Львівського музею історії релігії “Логос”, 2005. Книга I. С. 233-238.

Дяків В. Тема чудес в українському фольклорі і фольклористиці. *Народознавчі Зошити*. Львів, 2005. № 1-2. С. 67-82.

Дяків В. Фольклор про “Йосафатову долину” на Поділлі та інші чуда *Народознавчі Зошити*. Львів, 2005. № 5-6. С. 565-582.

Дяків В. Паломництва у підрадянській Україні на початку 20-х рр. *Традиція і культура. Матеріали Міжнародної наукової конференції 16-17 грудня 2005 р. Частина I*. Київ, 2005. С. 18-20.

Дяків В. “Поклонницька” пісня з фольклорної новотворчості 1920-х рр. *Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія філологічна. Фольклористика*. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2006. Вип. 37. С. 368-387.

Дяків В. Фольклорна проза “Калинівського чуда”. *Наукові записки*. Івано-Франківськ, 2006. Вип. 9-10. С. 98-107.

Дяків В. Фольклорна проза “Калинівського чуда”. Проблема сюжетотворення і руху тексту. *Народна творчість та етнографія*. Київ, 2006. № 2. С. 83-89.

Дяків В. Тема чудесного у фольклорі Опілля. *Історія релігій в Україні. Науковий щорічник / Редакційна колегія: В.Гаюк, Я.Дашкевич, Л.Моравська*. Львів: Видавництво Львівського музею історії релігії “Логос”, 2007. Книга I. С. 64-71.

Дяків В. Релігійний рух і пов’язана з ним народна творчість у підрадянській Україні 1920-их рр.: передумови виникнення та поширення. *Народознавчі Зошити*. Львів, 2007. № 1-2. С. 6-16.

Дяків В. Вірші духовні (пісні). *Мала енциклопедія українського народознавства / За редакцією чл.-кор. НАН України, д-ра іст. наук, проф. С. Павлюка*. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2007. С. 103.

Дяків В. Ікона чудотворна. *Мала енциклопедія українського народознавства / За редакцією чл.-кор. НАН України, д-ра іст. наук, проф. С. Павлюка*. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2007. С. 240.

Дяків В. Паломництво. *Мала енциклопедія українського народознавства / За редакцією чл.-кор. НАН України, д-ра іст. наук, проф. С. Павлюка*. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2007. С. 412-413.

Дяків В. Чудо. *Мала енциклопедія українського народознавства / За редакцією чл.-кор. НАН України, д-ра іст. наук, проф. С. Павлюка*. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2007. С. 668.

Дяків В. “Фольклор чудес”. *Мала енциклопедія українського народознавства / За редакцією чл.-кор. НАН України, д-ра іст. наук,*

проф. С. Павлюка. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2007. С. 632.

Дяків В. Аспекти дослідження народної релігійності в підрадянській Україні 1920-1930-х років. *Історія релігій в Україні: науковий щорічник* / Упоряд. О. Киричук, М. Омельчук, І. Орлевич. Ль.: Львівський музей історії релігії; вид-во "Логос", 2010. Книга І. С. 341-350.

Дяків В. Суспільно-політичні передумови особливих форм народної релігійності в підрадянській Україні 1930-х рр. *Народознавчі Зошити*. 2010. Зош. 5-6. С. 555-565.

Дяків В. Форми народної релігійності в підрадянському українському суспільстві 1920-х років. *Записки Наукового Товариства імені Шевченка. Т. ССLIX. Праці Секції етнографії і фольклористики*. Львів, 2010. С. 273-305.

Дяків В. Специфіка народної релігійності українців в умовах Другої світової війни. *Гуржійські історичні читання: Збірник наукових праць* / Ред.кол.: В. А. Смолій, О. І. Гуржій, А. Г. Морозов та ін. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2011. Вип. 4. С. 176-179.

Дяків В. Особливості народної релігійності українців в умовах більшовицької окупації початку 1920-х рр. *Наукові записки. Збірник праць молодих вчених та аспірантів* / Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Т. 24. Київ, 2012. С. 492-508.

Дяків В. Суспільно-політичні передумови особливих форм народної релігійності в підрадянській Україні 1930-х рр. *Гуржійські історичні читання: Збірник наукових праць* / Ред.кол.: В. А. Смолій, О. І. Гуржій, А. Г. Морозов та ін. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2014. Вип. 7. С. 232-238.

Дяків В. Народна релігійність українців в умовах більшовицької окупації 1920-х років. *Сборник научных трудов SWorld. Выпуск 1. Том 24*. Иваново: МАРКОВА АД, 2014. С. 73-108.

Дяків В. Специфіка народної релігійності українців в умовах більшовицької окупації 1930-х рр. *Сборник научных трудов SWorld. Выпуск 2. Том 22*. Иваново: МАРКОВА АД, 2014. С. 75-103.

Дяків В. Ескалація більшовицького наступу на народну релігійність на межі 1920-30-х років. *Сборник научных трудов SWorld. Выпуск 3. Том 26*. Иваново: МАРКОВА АД, 2014. С. 84-92.

Дяків В. Аспекти дослідження народної релігійності українців. *Сборник научных трудов SWorld. Выпуск 4. Том 28*. Иваново: МАРКОВА АД, 2014. С. 77-87.

Дяків В. Релігійний рух у підрадянській Україні 1920-х років. *Сборник научных трудов SWorld. Выпуск 1 (38). Том 22*. Иваново: МАРКОВА АД, 2015. С. 74-81.

Дяків В. Народна християнська релігійність у системі традиційної календарної обрядовості українців: аспекти дослідження. *Гілея*. 2017. Вип. 126. С. 100-105.

Дяків В. Особливі прояви народної релігійності українців Опілля. *SCIENTIFIC WORLD JOURNAL: International periodic scientific journal. Indexed in: INDEX COPERNICUS. Issue № 14. Volume 1. October 2017*. Belarus, Minsk: Yolnat PE. С. 59-67.

Дяків В. Особливості народної християнської релігійності українців Покуття (на основі сучасних етнографічних матеріалів з Городенківського району Івано-Франківської області). *Народознавчі Зошити*. 2017. Зош. 6. С. 1381-1387.

Дяків В. Чудесні об'явлення на Покутті (на матеріалах з Городенківського району Івано-Франківської області). *Успенська вежа*. 2018. № 2 (309). Лютий. С. 4.

Дяків В. Народна християнська релігійність у системі традиційної календарної обрядовості українців зимового циклу: аспекти дослідження. *MODERN SCIENTIFIC RESEARCHES: International periodic scientific journal. Indexed in INDEX COPERNICUS (high impact factor). Issue № 5. Part 3. September 2018. Belarus, Minsk: Yolnat PE. С. 92-106.*

Дяків В. Християнська релігійність у традиційній календарній обрядовості українців: аспекти дослідження. *Народна творчість та етнологія*. 2018. № 5. С. 66-73.

Дяків В. Свято Семена: народна релігійність у традиційній календарній обрядовості українців на тлі передумов передріздвяно-новорічного періоду. *Народознавчі Зошити*. 2019. Зош. 2. С. 293-302.

Дяків В. Чуда як прояв народної християнської релігійності на Покутті (за матеріалами з Городенківського р-ну Івано-Франківської обл.). *Пам'ятки Тустані в контексті освоєння Карпат. Проблеми їх збереження та використання: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції до 80-річчя від дня народження Михайла Рожка, 6-7 червня 2019 р., Львів; Урич / Відп. за вип. Р.Г. Миська. Львів, 2019. С. 50-51.*

Дяків В. Свято Михайлове чудо: народна релігійність у контексті передумов передріздвяно-новорічного періоду календарної обрядовості українців. *SWorldJournal: International periodic scientific journal. Indexed in INDEX COPERNICUS. Issue № 2. Part 3. October 2019. Bulgaria: D.A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov. С. 66-76.*

Дяків В. Особливості народної християнської релігійності на Покутті (на матеріалах з Городенківського р-ну Івано-Франківської обл.). *Фортеця: збірник заповідника "Тустань"*. Л.: Простір-М, 2020. Кн. 4. С. 467-478.

Дяків В. Енциклопедичне дослідження основних понять і термінів з теорії етнології. *Народознавчі Зошити*. 2021. № 2. С. 472-474.

Дяків В. Свято Семена: передумови передріздвяно-новорічного періоду (на етнографічних матеріалах з Покуття та Бойківщини). *Пам'ятки Тустані в контексті освоєння Карпат. Проблеми їх збереження та використання: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції до 50-ліття експедиції в Тустані. 30 вересня – 1 жовтня 2021 р., Львів; Урич. Львів, 2021. С. 93-95.*

Дяків В. Різдво Богородиці: народно-релігійні вірування та уявлення на тлі передумов передріздвяно-новорічного періоду у календарній обрядовості українців. *Народознавчі Зошити*. 2022. № 6 (168). С. 1439-1447.

Дяків В. Свято Семена: народна релігійність і передумови передріздвяно-новорічного періоду (на матеріалах з Покуття та Бойківщини). *Фортеця: збірник заповідника "Тустань"*. Львів: Простір-М, 2022. С. 472-488.

Дяків В. М. "Полазник" на Введення: народна релігійність у календарній обрядовості українців передріздвяного ранньозимового періоду. *Modern systems of science and education in the USA, EU and other countries '2023: international scientific conference. Series conference proceedings «SW-US*

conference proceedings». Вк. 16. 2023. С. 186–193.

Дяків В. Народна релігійність у календарній обрядовості українців: Михайлове чудо (передумови передріздвяно-новорічного періоду). *Народознавчі Зошити*. 2023. № 4 (172). С. 1103-1110.

Дяків В. “Полазник” на Введення як відображення народної релігійності в календарній обрядовості українців. *Народознавчі Зошити*. 2023. № 5 (173). С. 1265-1270.

Дяків В. “Земля тоді здвигнеться, повертається літо на зиму”: особливості народної релігійності у святі Здвиження. *Народознавчі Зошити*. 2024. № 1 (175). С. 205-210.

Іваннікова Л. Образ Єрусалима в українському фольклорі. *Матеріали до української етнології. Збірник наукових праць. Щорічник*. К., 2002. С. 401-404.

Кирчів Р. Вірування нар. релігійні. *Мала енциклопедія українського народознавства / За ред. чл.-кор. НАН України, д-ра іст. наук, проф. С. Павлюка*. Львів: Інститут народознавства НАНУ, 2007. С. 102-103.

Кирчів Р. Фольклорна опозиція войовничому атеїзмові (фольклор чудес). *Народознавчі Зошити*. Львів, 2003. № 1-2 (49-50). С. 3-11.

Кузик В. Перекази про Іржавецьку чудотворну ікону Богоматері в поезії Т. Г. Шевченка. *Народна творчість та етнографія*. К., 1994. № 2-3. С. 27-30.

Степан Куриляк. Моє село (Тур’є Буського району на Львівщині) / Наукова апробація і “Вступне слово” Р. Кирчіва; упорядк., підготовка текстів і примітки В. Дяківа. Львів, 2010. 144 с.

Левкович Н. Домовик (“годованець”) у демонологічних уявленнях бойків Сколівщини. *Етнічна культура українців*. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 217-221.

Парій І. “Зав’язки” у магічній практиці поліщуків (на основі польових етнографічних матеріалів з Камінь-Каширського району Волинської області). *Етнічна культура українців*. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. С. 222-226.

Петрук О. Українські стигматики та чудесно оновлені образи. *Чудесні оновлення образів у Глинянах та Плугові: Збірник матеріалів та документів*. Львів: Папуга, 2002. С. 48-56.

Скиба М. Культове вшанування водних джерел на Поділлі. *Народна творчість та етнографія*. К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2004. № 1-2. С. 85-91.

Сопуляк М. Стигматик Степан Навроцький і віднова образів. *Чудесні оновлення образів у Глинянах та Плугові: Збірник матеріалів та документів*. Львів: Папуга, 2002. С. 29-38.

Страхов А. Б. Слова з коренем благ-/блаж- з від’ємними значеннями у східнословянських діалектах. *IJSLP*. 1988. Vol. 37. P. 73-114.

Франко І. Знадоби до вивчення мови і етнографії українського народу. *Франко І. Збір. творів: У 50-и т. Том 26: Літературно-критичні праці (1876-1885)*. К.: Наукова думка, 1980. С. 180-204.

Франко І. Іван Вишенський і його твори. *Франко І. Збір. творів: У 50-и т. Том 30: Літературно-критичні праці (1900-1902)*. К.: Наукова думка, 1981. С. 7-211.

Франко І. Колядка про Св (яту) Софію в Києві. *Франко І. Зібрання творів:*

	<p>У 50 т. К., 1984. Т. 42. С. 238-267.</p> <p>Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. <i>Франко І. Зібрання творів: У 50 т. Том 41: Літературно-критичні праці (1890-1910)</i>. К.: Наукова думка, 1984. С. 194-470.</p> <p>Франко І. Студії над українськими народними піснями. <i>Франко І. Зібрання творів: У 50 т. Том 43: Фольклористичні та літературно-критичні праці</i>. К.: Наукова думка, 1986. С. 7-351.</p> <p>Чорноморські народні казки й анекдоти зібрав Митрофан Дикарів. <i>Етнографічний збірник</i>. Львів: З друкарні Наукового товариства імени Шевченка, 1896. Т. II. С. 1-53.</p> <p>Serbyn R. The Famine of 1921-1923: A Model for 1932-1933? <i>Famine in Ukraine, 1932-1933</i> / Ed. by R. Serbyn and B. Krawchenko. Edmonton: Canad. Inst. of Ukr. Studies, Univ. of Alberta; Downsview, Ont.: Distributed by the Univ. of Toronto Press, 1986. P. 147-178.</p>
Тривалість курсу	150 год
Обсяг курсу	50 год аудиторних занять (з них 26 год лекцій, 24 год семінарів), 70 год. самостійної роботи та 30 год на виконання індивідуального проекту
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоретичні засади та методологічні принципи світової та української етнології ХХ– початку ХХІ ст.; • базові категорії народної релігійності; • сутність і значення релігії як психологічного і соціального феномену; • особливості психології релігійної людини; • методику організації етнологічного дослідження в різних умовах соціально-фізіологічної (не)активності респондентів; • методи пошуку респондентів та методики їх інтерв'ювання; • правові та етичні аспекти роботи у форматі польової/кабінетної/архівної етнологічної праці; • стандарти і правила архівування/оцифрування етнографічних матеріалів <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • критично опрацьовувати наукову літературу, визначати необхідні для етнологічного аналізу праці із суміжних дисциплін; готувати історіографічні огляди з актуальних проблем сучасної етнології; • знаходити респондентів та встановлювати з ними доброзичливий контакт з метою наближення до «контекстної ситуації»; • проводити сеанс запису етнографічних матеріалів із застосуванням питальника, а також різних аудіо-, відео-методик та технік; • належно оформлювати та опрацьовувати документацію етнографічних матеріалів; • використовувати етнографічні матеріали для дослідницьких, освітніх та громадсько-культурних проєктів; • застосовувати різні методи для дослідження психологічних особливостей етносу; пропонувати шляхи та способи подолання етнічного конфлікту; • консультувати щодо особливостей комунікації з представниками різних етнічних спільностей; • визначати психічні особливості людей різних культур;

	<ul style="list-style-type: none"> • ідентифікувати індивідуально-психологічні особливості людини; • об'єктивно оцінювати різноманітні релігійні явища, процеси в суспільстві; • проводити дослідження народної релігійності; аналізувати статистичні дані, які стосуються релігійних проявів.
Ключові слова	народна релігійність, етнологія, етнографія, функціонування, традиційність, обрядовість, етнологічне дослідження
Формат курсу	Очний
Теми	<p>Тема 1. Народна релігійність — предметне поле та методологічні підходи до його дослідження.</p> <p>Тема 2. «Фольклор чудес» у підрадянській Україні 1920-х років.</p> <p>Тема 3. Народна-релігійний рух в етнокультурі українців (20-30-ті роки ХХ ст.).</p> <p>Тема 4. Зимовий цикл.</p> <p>Тема 5. Літній цикл.</p> <p>Тема 6. Народна релігійність у родильній обрядовості.</p> <p>Тема 7. Народна релігійність у поховально-поминальній обрядовості.</p> <p>Тема 8. Народні вірування та уявлення про “абсолютний низ” і “нечисть” (основні образи та мотиви).</p> <p>Тема 9. Етнографічні матеріали на тему народної релігійності у мережі Інтернет та масмедіа.</p> <p>Тема 10. Сучасні прояви народної релігійності.</p>
Підсумковий контроль, форма	<i>Залік</i> проводиться у формі презентації-захисту та перехресного (взаємного) рецензування індивідуальних етнологічних міні-досліджень.
Пререквізити	Для вивчення курсу аспіранти потребують базових знань з української історії XIV-XIX ст. та новітньої історії (XX – початку ХХІ ст.), з етнолінгвістичних та гендерних студій, етнології, антропології, етнопсихології, релігієзнавства, а також з іноземних мов (англійської, польської)
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, семінари, практичні, групові завдання, індивідуальні проекти
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей дисципліни, студентам необхідно мати цифрові диктофони (або смартфони з функцією аудіозапису) для запису текстів чи інтерв'ю, фотоапарати (або смартфони з фотокамерою) для фотофіксації, а також персональні комп'ютери для опрацювання аудіозаписів та підготовки матеріалів проекту. Для презентації проектів потрібен проектор та ноутбук .
Критерії оцінювання	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:
(окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>присутність та активність – 30 %</p> <p>самостійне опрацювання наукової літератури – 20 %</p> <p>пошукова робота та індивідуальне дослідження – 40 %</p> <p>рецензія та захист дослідження – 10 %</p>

Відвідування занять є невід'ємною складовою навчання. Очікується, що аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу.

Письмові роботи: у межах виконання індивідуальних етнологічних міні-досліджень, аспіранти повинні письмово оформити супровідні документи до упорядкованої колекції етнографічних матеріалів, записаних згідно із обраною тематикою (повний паспорт тексту), подати їх короткий жанрово-тематичний, концептуальний аналіз.

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, залучення сторонніх осіб до виконання завдань становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності у роботі студентів є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів виявленого плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Література. Наукова література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде їм надана в паперовому/електронному вигляді для особистого використання виключно в освітніх цілях (без права її передачі третім особам чи поширення).

Форма заліку	Залік відбувається у формі захисту індивідуальних етнологічних міні-досліджень та перехресного його рецензування. При їхній оцінці враховуватиметься науковий рівень, самостійність, творчий підхід, повнота виконаного завдання
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.